

דַּרְשֵׁנִי קַרְבֵּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • בית הכנסת פרי מגדים, צפת • השיעור נמסר במוצ"ש פרשת ויקרא, תשפ"ה

הַכְנֵסֵת אֹרְחִים בְּלֵיל הַסֶּדֶר – כֵּל דְכַפִּינּוּ...

ספר הרב אלבז: היה לי חבר, קראו לו הרב אריה לב הורביץ. כשהוא היה בגיל 82, הוא קבל ארוע מוחי מאד מאד קשה. והרופאים קראו למשפחה ואמרו להם: "תאספו את כל הילדים כי נשאר לו רק היום, ואם יהיה נס – עד מחר. זהו, תאספו את כל הילדים".

באמת, כל הילדים הגיעו – הילדים, החתנים, הנכדים, הנינים – כלם, כל המשפחה הגדולה הגיעו. ב-8 בערב, בדרך נס, אבא התעורר, ואמר לבן שלו גדול: "תן לי יד, תקח אותי לבית כנסת". אומר לו הבן: "אבא, המצב לא טוב, אבא, אתה חייב לנחות. אתה בקושי יכול לצאת מהמטה, איך שיהי שתלך לבית הכנסת?". אמר לו: "בני, תן לי יד, קח אותי לבית כנסת". הוא מנסה להגיד לו: "אבא, אני רוצה שתתחתן. אתה לא יכול עכשיו להתאמץ, זה קשה מאד ההליכה לשם".

אמר לו: "לא, אל תשמע לרופאים. אני בריא, אני כבר בריא. אני אקום, אני אחיה, אל תדאג". וזה הוא ספר לו מה שהיה. הוא אמר שלפני 30 שנה זה היה ערב ליל הסדר. "התפללנו תפלת קרבית, אמרנו גם את ההלל, הכל היה נחמד. יצאנו מבית הכנסת. בפתח של בית הכנסת עמדו זוג 'הומלסים'. כל אחד שעובר, אומרים לו: 'אין לנו איפה לעשות ליל הסדר. אפשר להתארח אצלך?' חוץ מכבודכם, הם לא נראים טוב. ובנוסף, הם גם לא מריחים טוב. כל אחד מצא פנה, זוית – ברח והתחמק מהם. אם הייתה דלת שניה לבית כנסת, יצאו מהדלת השניה לא להפגש עם האנשים האלו, וגמרו.

הגיע התור שלי, עברתי. הם אומרים לי: 'אין לנו איפה להתארח, אנחנו יכולים להתארח אצלך?' אמרתי לעצמי: 'מה אני אמר להם? מה אני אמר?' הרי אני עוד 10 דקות צריך להגיד 'כל דכפין ייתן ויכול'. אז הנה, יש פה אנשים שרעבים'.

כן, אבל אני לא יכול להכניס אותם הביתה, אנשים כאלו. ובפרט שאשתי גם חולת נקיון – לא מנקה, חולת נקיון. איך אני הולך להכניס אנשים כאלו הביתה? אבל אמרתי: 'אבל מה אני יכול להשאיר אצלי כאלו בחוץ?'

אמרתי להילדים: רדו, תגיד לאמא שמגיעים אורחים לא רצויים. טוב, הוא רץ, אמר לאמא: 'אבא אמר שעוד כמה דקות מגיעים אורחים לא רצויים'. טוב, כמה שאמא דמינה אורחים לא רצויים, אבל כאלו לא דמינה. איך שנכנסו הביתה, ואי, התמלא כל הבית. אוהו, כל הבית התמלא. אתה יודע, 'אין אני והוא יכולים לעמוד במחיצתם'.

טוב, לא הייתה ברירה. אמרתי לבחורצ'יק: 'תכנס למקלחת, תתקלח'. נתתי לו שמפו ובגדים נקיים, נתתי לו עניבה, עשיתי אותו ממש איזה ימי. אשתי אמרה לאשתו: 'תכניסי לאמבטיה, תתקלחי'. באמת היה נחמד. הושבתי אותם בראש השלחן.

אמרתי לכל בני המשפחה: 'אלו רעבים, אלו. אין חדושים עכשיו, עכשיו צריך להגיע לשלחן עורך'. זה לא הזמן עכשיו לדבר. עכשיו קדש, ורחץ, כרפס, יחץ – הרצנו את הסדר. הגענו לשלחן עורך, מוגנו להם אכל. הם לא אכלו... הם טרפו את האכל. היו רעבים, אכלו יפה מאד, בלי עין הרע.

גמרנו לאכול, אמרנו קצת דברי תורה, שרנו. הלל נרצה. נגמר ליל הסדר, הזוג הזה אמר: 'וואי, איזה כף אצלכם. בא לנו להשאיר פה. ממש נחמד אצלכם, אנחנו רוצים להשאיר פה'.

אמרתי להם: 'בשמחה, למה לא? תשארו פה'. אמרתי לבני הבית: 'תפנו חדר אחד בשבילם'. אבל מה לעשות – אין חדר בבית. הגיעו חתנים, הגיעו הבנים מרחוק. אמרתי להם: 'אתם בני הבית, שימו מזוונים, תסתדרו. אלו זוג, אנחנו לא מכירים אותם, צריכים חדר נעים ושקט'.

למחרת, יום טוב, גם כן יושב, אכלו, נהנו מאד. נגמר החג. הם אמרו: 'תשמע, איזה ימי, כל כך נהנינו בחג אצלך. כל כך כף, אנחנו רוצים להשאיר עוד יום'.

אמרתי לבני הבית: 'גמרונו, יש לנו אורחים לכל החג'. גמרנו, זהו, זה האורחים שלנו. השנה, זכינו לאורחים האלו. ארחנו אותם. באמת בני הבית נתנו את הלב והנשמה, כבדו אותם מאד. לא מכירים אותם, לא יודעים מי הם אפילו, אבל מאד כבדנו אותם.

נגמר יום השני, הזוג הזה אומרים: 'זהו, סמינו. תודה רבה, היה כל כך נעים אצלכם, היה כל כך נחמד, אנחנו הולכים'. והם הלכו'.

כל זה מספר האבא לבן שלו גדול. הוא אומר לו כששואה עבר את הארוע מוחי, הם באו אליו בחלום ואמרו לו: "מצד החיים שלך – נגמר החיים! אבל בגלל שארחת אותנו, כשהיה קשה לך לארץ אותנו – יום לשנה, יום לשנה. כל יום שארחת אותנו, תזכה שנה אחת לחיות. יש לי עוד שנתים לחיות", אומר לו האבא לבן. "מה שהרופאים אמרו, הם צודקים, אבל הם לא ידעו מה שעשיתי. בזה כבר אין להם תפיסה והבנה".

הספור הזה בשבילנו ספור גדול עד מאד. כל אחד מאתנו לפעמים חושב: על מה אלקים מסתכל עלי? "תשמע, אני מניח תפילין של רש"י, רבנו תם, שמושא רבה, של חב"ד – שלשתם ביחד. וואי, איך אלקים מתפעל ממני, בטח אני למעלה מזוי בשמים את כל העולמות".

אלקים לא מסתכל על זה. לא מסתכל. זה נחמד, זה דבר גדול, לא מסתכל. "לפני חג פסח אני טובל פסח כ"ח טבילות". וואי, איזה דבר גדול, הכל נחמד. אבל כשיש עת צרה, אלקים מסתכל על זה? בכלל לא!

אלקים מסתכל רק על המצות איפה ששקה לך לקים אותן, איפה שלא מסתדר לך לקים אותן, לא מסתדר, בכלל לא מסתדר. מצות הקשות ביותר, שבשכל אין מה לקים אותן אפילו, ושם אתה מתמודד ואתה עומד בנסיון. תדע, זה המצות הכבדות ביותר, שעומדות לך בעת צרה.

ההבדל בין יהודי לגוי – היכן שלא מסתדר

הגמרא במסכת עבודה זרה (דף א) אומרת: שלעתידי לבוא הקדוש ברוך הוא מניח ספר תורה בחיקו. כל מי שחפץ לעסק בתורה, שיבוא, והראשונים שמגיעים אלו הגויים. פלא פלאים, אלו הראשונים שמגיעים.

טוב, לא משנה עכשיו המשפט של הספור. הם אמרו לו: "טוב, אתה צודק אלקים, תן לנו איזה מצוה שעשית אותה עכשיו". אלקים לא בא בטרוניא עם ברויותו. יש לי מצוה קלה, ספכה שמה.

כל אחד עולה לראש גגו, בונה סכה. והקדוש ברוך הוא, מוציא חמה מנרתיקה, וכל גוי יוצא מהסכה, אבל לא סתם יוצא – בועט בה ויוצא.

הגמרא שוללת: נו, מה הגעיה בזה? והרי אמר רבא: 'מצטער פטור מן הסכה', ואם כך מה שהם עשו זה בסדר. ואמרת הגמרא, 'נהי דפטור, בעוטי מי מבעט'? בסדר הוא פטור, מתר לו לצאת, אבל מה אתה בועט?

עכשיו תגידו לי, מה ההבדל בין יהודי לגוי? כשיהודי יושב בסכה שהכל נעים, גם גוי יושב. כשיהודי יושב בסכה שזה נעים בסכה לשבת, גם גוי יושב שמה.

וז"ל אומרים שההבדל בין יהודי לגוי – דוקא כשהיה חם לך מאד, היה מאד חם, והצטערת על זה שיש צאת. גוי נותן בעיטה והולך. יהודי מצטער על כך שהוא יוצא.

אז רואים לפי זה, שההבדל בין יהודי לגוי, זה לא כשנוח לך לקים את המצות. כשנוח לך לקים את המצות, זה אותו דבר בין יהודי לגוי, אין הבדל. ההבדל זה כשיש לך נסיונות. פתאום יש נסיונות. וואי, שמה מתברר ההבדל בין יהודי לבין גוי.

אנחנו קוראים בהגדה של פסח: "כול מבעוד יום, תלמד לומר, 'בעבור זה'. לא אמרתי, אלא בשעה שמצה ומרור מנחים לפניך".

כתבו בחסידות, מה הפרוש 'כול מבעוד יום'? אני רוצה לעבד את השם דוקא מבעוד יום, אתה יודע שהכל אור, הכל זורח, איזה יפי, זה הזמן שאני יכול לעבד את השם. והתשובה לזה היא: לא! 'בעבור זה', כל מה שיש צאת ממצרים זה 'בעבור זה'. מתי זה? בשעה שמצה ומרור מנחים לפניך. אתה רואה גם מצה וגם מרור. מה זה מצה? מצה מלשון מריבה. גם מרור, מר לך, לא נעים, איזה בלגן. על זה אלקים מוציא מצה ממצרים.

דורשי רשומות היו אומרים: אם אתה "מגיד" – אתה יודע, עכשיו בשבוע הזה נראה אותך "מגיד" איזה מלה בבית. אוהו, אתה מקבל "רחה", שופכים עליה, אתה יודע מה אומרים עליה? ואתה יודע להיות "מוציא מצה", לשתק ולהוציא את המריבה, ואת ה"מרור" אתה יודע לכרז אותו ולשתק, תדע לך. הפרנסה שלך תהיה "שלחן עורך", פרנסה בשפע גדול.

במה דברים אמורים, כל זה הקדמה לשובע שלפני פסח. השובע הזה זה שבושע של לחץ. יש הרבה לחץ.

הרב עמנואל תהלה שליט"א היה אומר שאם פסח לא היה לו תאריך, הוא היה מגיע רק בעוד 20 שנה. אין איך להספיק, אבל מה לעשות, יש תאריך, ומימלא יש לחץ גדול. ואתה יודע, בשיא הלחץ אתה יכול ברגע אחד לזכות לכאלו מעלות שאי אפשר לתאר אותן. ברגע אחד, תדע לך, זה הזמנים עכשיו שאתה יכול לזכות לפעמים בדברים קטנים, בדברים שאתה לא יכול לתאר אותם. בשאר הימים, כשהכל נחמד והכל זורם, שם אלקים פחות מסתכל על זה. וגם חג עצמו ובחל המועד יש לחץ, יש עניינים. וואי, כמה בן אדם צריך באמת לדעת שהימים האלו יש בהם הרבה הצלחה.

מי יודע, אולי אפילו יותר מאשר על ליל הסדר שלך. אתה בליל הסדר יושב, שותה ארבע כוסות, נו, כלם עושים את זה. אתה מתלהב מהמרור, כורה, כלם שמחים בזה. אבל נראה אותך מתמודד, איפה שיש קשיים, שם זה נסיון. ושם נמצאת כל העליה שלך, שם נמצאת כל הברכה שלך.

אמא, תעלי לפני כסא הכבוד

ספר איזה יהודי אחד. השם ירחם, הוא לא הרגיש טוב, הלך לבית חולים, היה צריך לעבר נתוח. זה היה יום שלישי אחד, שבו הוא היה צריך לעבר נתוח. הוא הגיע לרופאים ושאל: "אם אפשר לדחות את הנתוח עד למחר? רק ליום אחד?" אמרו לו: "יום אחד אפשר". זה נתוח מאד מסכן, אבל אין ברירה.

הוא מספר ככה: "מה עשיתי בלילה? ישבתי והתחלתי להתפלל. אמרתי: 'אמא, תעלי לכסא הכבוד. דברי עם אלקים, הן שלך עכשיו צריך לעבר נתוח מאד מאד קשה'. למה התפללתי ככה? כי אני כל יום רביעי במשך 20 שנה, זה היה התור שלי אצל אמא. אמא הייתה משתקת והיינו צריכים לטפל בה. כל אחד מהמשפחה קבל יום. אני קבלתי יום רביעי. הייתי מתפלל בנין, מהתפלל בנין יורד לבית חולים. נמצא עם אמא עד 12 בלילה. דואג לטפל בה, להוציא אותה בחוץ. ממש הייתי יום שלם משקיע את כל כלי, ממש 'קרע' – כפשוטו. אבל הרגשתי בזה הרבה זיקות.

אמרתי: 'אמא, מחר יום רביעי ומחר אני צריך לעבר נתוח. תעלי לפני כסא הכבוד, תתפללי עלי שהכל יהיה בסדר, שתהיה רפואה שלמה'.

ספר הבן אדם, למחרת הרופאים הגיעו, אמרו: 'טוב, זה זמן של הנתוח. אבל לפני זה, נעשה עוד פעם בדיקות'. עושים בדיקות, אומרים: 'תשמע, יש איזה שפור. מה? לקחת איזה פדורים מקימים? לקחת איזה משהו טבעי?' 'לא, לא לקחתי כלום'. 'רואים שהגוף מתחיל קצת להתגבר'.

אולי נשארתי עוד יומים בבית חולים. יצאתי מהבית חולים נקי, בריא, בלי נתוח, בלי כלום, כשהנתוח היה מאד מסכן'.

הספור הזה התפרסם לפני חמש שנים בערך. זה ספור שעשה באמת מהפכה בלב של אנשים. כי זה דברים שכבר אתה השקעת בהורים שלך, וכבר זהו, נפטרו ההורים. תראה איך זה עומד לך לרצון למעלה בשמים. זה לא נאבד.

המעלה והחשיבות של כבוד הורים

כל שכן עכשיו, שההורים חיים, כל אחד צריך לזאג לכבוד אב ואם. כמו שאמרת מרגיש שאמרת בלחץ, ההורים שלך פי 10 בלחץ. תדאג שיהיה נעים, תכבד אותם, תלמד לכבד. זה מאד מאד חשוב.

נכון שיש לחץ עכשיו, זו תקופה שהזמנים, הם לא זמנים. אז ותר על הלחץ שלך, ותר על הזמנים שלך. יש הרבה דברים שאמרת יכול להסתכל בהלכה, ולראות שעוברים את זה. נכון שאמרת חושב שיש דברים שצריך, אבל גם יש הרבה דברים שאפשר להסתדר אתם. אבל כבוד אב ואם אי אפשר "להסתדר" חביבים מאד מאד לכבד את ההורים.

עליהם. שלא תחשב שזה פוליטיקה, אלקים חתם על זה - 18 שורות של זקן לבן צמחו לי. אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני. אתה יודע מה 'אני'? אני אחד המיליארים בעולם. ואתה יודע ששפמיליאר מדר, גם כשהוא מדר שטיות, כלם שומעים. לא משנה מה הוא מדר, כלם מקשיבים - בעל המאה הוא בעל הדעה.

אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני. מי זה 'אני'? בן של קדושים, אני נשיא ישראל, אני מיליארדר, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות. לא עזר. עד מתי? עד שהגיע בן זומא.

מי זה בן זומא? אפילו שם אין לו. מי זה - הוא נשיא? לא הוא לא נשיא. תלמיד חכם, אבל הוא לא נשיא ישראל. תגיד, הוא עשיר? לא, דלפון, אין לו כלום. אני לא מבין, איך יכול להיות?

אתה חשבת, שאם אני עשיר ואם אני נשיא ישראל ואם, אז אני מסדר את העניינים, אני מזיז את העניינים. בא אלקים להגיד לה, אתה יכול להיות נשיא ישראל, אתה יכול להיות הכל, יש מסדר לבריאה. אתה כלום. יש מסדר לעולם, העולם לא הפקר, העולם מסדר. וזה מה שצריך להכניס בגלל הסדר.

בעלון שקוראים לו "מלתא חדתא", זה של רבי דוד אבוהצירא. רבי דוד אבוהצירא אמר: שיש שני 'למען'. יש "למען תספר באזני בנך ובן בנך", ויש "למען ירבו ימכם וימי בניכם". שאם אתה מספר ספורי אמונה בתוך הבית, תדע לה, שאם תספר את החלק הראשון - "למען תספר באזני בנך". תדע שיש גם את החלק השני - "למען ירבו ימכם וימי בניכם". אתה תזכה לברכה, לאריכות ימים, לה, לבניך, ותזכה לדירה, ותזכה לישועות גדולות.

כמה בן אדם יכול לזכות עכשיו, בזמן הזה, ובפרט בגלל הסדר, להחזיר אמונה. העולם מסדר. אבל עקר העקרים של אמונה - תכניס את האמונה לתוך הבית. כלם מאמינים שבצעה - הכל זה אלקים. אין ספק. אבל העקר לדעת שגם כשאתה עושה או אומרת משהו בבית, לא משנה מה, זה גם אלקים. זאת עבודה של אמונה. לא בצעה, עבודה פה אצלנו בתוך הבית.

תכשיטים לנשים, יין לגברים, שוקולד לילדים

אני מסים. יש לנו פעם בשנה, מדי פעם המצוה הזאת מגיעה - מצות עשה דאורייתא, מאד מאד חמורה. אני אומר לכם, דאורייתא! מדרש תנחומא פותב, אלף דרבנן זה לא דאורייתא אחד. מה הפרוש? גם אם תשתה אלף פעמים ארבע כוסות, גם אם תאכל את כל החסה של כל המדינה, זה עדין דרבנן.

אבל יש מצות עשה דאורייתא וְשִׁמְחַת בְּחַגְגְךָ. יש מצוה לשמח. וכשיש מצוה אז פתאום היצר הרע נכנס. "תראה, לא מתאים לה לעשות את המצוה הזאת. אתה לא מספיק טהור כדי לקבל את המצוה הזאת. איך אתה רחוק מאלקים. מה פתאום נהיית איזה צדיק פנה...". ככה היצר הרע מבלבל אותנו, וזאת העבודה שלנו.

חז"ל לא השאירו את זה באיורי, "תשמע, צריך לשמח, וזהו!", חז"ל גם הורידו את זה למעשה. נו, מה למעשה שלנו?

חז"ל אמרו: גברים צריכים לשתות יין. [שותים ארבע כוסות בגלל הסדר. אמנם בגלל הסדר יש מחלקת האם יש מצוה לשמח, כיון שכתוב 'אך שמח', ואם כן זה למעט שאין לבלה מצות שמחה. אז זה מחלקת לגבי ליל הסדר, לא משנה עכשיו]. אבל למחרת ביום, לכלי עלמא זה דאורייתא, בזה אין מחלקת, וחוב לשתות יין.

בן אדם קונה יין - 99% מים, השאר חומרי טעם וריח, ורוצה עוד לשמח. ממה תשמח? זה הדאורייתא שלך! איך הוא קונה ארבע כוסות, והוא מהדר שלא יהיה ממשל, ובלי סכר, וכל זה דרבנן, ויש לכם את הדאורייתא עכשיו.

את הדאורייתא הזה תקנים בהדר. חוב לך יום לשתות רביעית, שתי כוסות בבת אחת. אם אתה רוצה להיות שמח, מה אתה רוצה להיות? זה לא ליל הסדר עכשיו, "אני אשתה רב רביעית, רביעית". זה לא יעזור לה לשמח, פה זה לא לשתות כוס. פה צריך לשמח, אז צריך לשתות שתי כוסות, ארבע כוסות, שמונה כוסות, כל יום. אתה פתאום תתחיל להרגיש שמח.

אחר כך חז"ל אומרים: אשה, לא מבינה כלום, אשה יודעת ימי זהו, זה מה שיש. לכן צריך לקנות לה תכשיט. לא קנימת את זה, לא קנימת מצות הקה.

ספר איזה אחד: הלכתי לבקר את סבתא רבא, היא הייתה בת 96. היא אומרת: 'אתה יודע, אני יותר מ-50 שנה אלמנה, ואני גדלתי את כל הילדים לבי. יש לנו 14 ילדים. ואתה יודע איזה דבר סחב אותי, יותר מהכל? סבא שלך'.

'זה היה ערב חג, הסבא קרא לי לחדר והוא אמר לי: אני ממש מתנצל מכל הלב. אני מתנצל מאד מאד, אני מתבייש ממך'.

שאלתי: 'מה קרה? מה עשית לי רע?'

לא, חז"ל אמרו שצריכים בחג לקנות איזה תכשיט לאשה. אין לי מאיפה, כלום. את יודעת, לא אפשר עליה, כל הסוף שיש לי, הכל נתתי לצרכי החג, שבביל לקנות במינימום, לא יותר מזה. אנחנו חיים. בדוק הגדול. אני ממש מצטער, מתנצל בפניך שאני לא יכול לשמח אותך, לקנות לך איזה מתנה לחג.

היא אומרת, "עברתי את כל האלמנות שלי עם הפלים האלו, שכל כך סבא דואג לי, כל כך סבא התנצל, כל כך סבא לו, סבא לו לסבא למה הוא לא זכה לקנות לי תכשיט".

אז לא אחד ידע, חוץ מהתכשיט, תמיד מלה טובה. לא יעזר רק התכשיט, תמיד מלה טובה. המצוה לשמח שיש לנו זה מצוה לקנות לילדים הפתעות. חז"ל אמרו: "תביא להם אוזנים". אם תביא להם אוזנים, היום, וזרקו לה את זה על הפרצוף. היום אין אוזנים, אתה צריך להביא שוקולדים. יש שוקולדים ב"ד", מה אתה דואג? אין חמצוצים, זה חמץ, עשוי מקמח. אבל יש שוקולדים, יש כל מיני הפתעות תביא להם. זה דאורייתא.

השוקולד שאתה תקנה לילך יותר חשוב מארבע כוסות ששתה. קשה לנו לתפס את זה, ויותר מסתדר לנו לדקדק בארבע כוסות, ובמצות הסבא, זה נראה לנו פזה גדול. אל תתבלבל - זה עדין דרבנן. אבל שוקולד שקניתי לילך - זה דאורייתא.

זוכה אותנו השם שזוכה שהחג הזה הקדוש, שמלא חרות, מלא שמחה, מלא ישועות, מלא ישועות. זוכה אותנו השם שזוכה יחד עם כל בית ישראל, לישועות גדולות, לברכות מרבות, להצלחות, לחרות אמיתית, לשמחה, למשיח ברחמים, מתוך תשובה אמיתית. אמן ואמן.

צריך שתהיה להם ממש הרגשה מאד מאד טובה. בפרט עכשיו. לכן צריך לתת את הלב ואת הנשמה. גם בחג, אם אתה נוסע אליהם, אתה מארח אותם, תדע, שקבלת פרס מהשמים. הפרס הזה מהשמים, אתה לא יודע איפה תצטרך אותו.

ולכן צריך בן אדם להתבטל. הבגיה שלנו שאנחנו מרגישים שאבא הוא מאן דאמר וגם אני מאן דאמר. זה הבגיה המרקית שיש לנו פה. כשנן אדם מתבטל - אני לך אבא, לך אבא מתבטל - הכל יסתדר ברחיים.

כשאתה מרגיש שאתה פתאום איזה מאן דאמר, שם יש את הקשיים. אבא אמר, אמא אמרה. מי אמר שזה כזה רציני. צריך לדעת שזה מאד רציני, ואי אפשר בלי זה.

הגיע איזה אחד לרבי חיים שמואלביץ: "כבוד הרב, עליתי מאמריקה, וברוך השם אני לומד בכולל, ממש לומד טוב, כל דקה אצלי מאד מנוצלת. עכשיו, אבא שלי מגיע לבין הזמנים, והוא קטש, ממינו שאני כבר חצי שנה בישראל, נראה שאני קצת מכיר את ארץ ישראל, אם אני יכול להתלוות אליו לטיול. הוא רוצה לזאב לטיול, שלושה ארבעה ימים. הרב, אני אתלווה אליו או לא אתלווה אליו?".

אומר לו רבי חיים שמואלביץ: "תגיד לי, אני רוצה לשאל אותך. אם היה מגיע איזה גדול בישראל ויהיה אומר לה, 'אני רוצה לטיל בארץ, אני רוצה שתתלווה אלי', היית בא לשאל אותי אם להתלוות או לא להתלוות? לא היית בא לשאל, נכון? היית ישר קם, מתלווה אליו. מה עם בטול תורה? לא היית שואל שאלות, נכון?"

אז תדע לה שהכבוד של ההורים זה בדיק כמו ללכת עם גדול הדור. אין שאלות, אתה צריך לעשות את זה. קום, תעשה את זה".

כמה צריכים לשנות את הראש. אנחנו מרגישים שכביכול ההורים זה 'עוד אחד'. זה לא 'עוד אחד'! ההורים הם מעל הכל. ויש הרבה דברים שפתאום אתה מסתכל, אפשר למצא גם הרבה דברים בהלכה להקל. מה אתה מחמיר?

הרב אהרן רוקח, המהר"א מבעלזא*. הרב אהרן רוקח, כשהגיע פה לארץ ועשה את הטיש הראשון, הגיעו חסידים שכבר היו כאן בארץ, מי שהיה היה, וישבה אמא שלו הזקנה לידו. לא היה לה שנים, והיא לקחה את המצה, הכניסה בתוך הפרק שלו, והייתה אוכלת. והאדמו"ר המשיך ללכלל. מה עם הטיש 'שרויה' לא, לא, הוא המשיך ללכלל.

ספרו עם זה לאחד האדמו"רים. הוא אמר: "זה הספור הכי חזק ששמעתי בחיים שלי", הוא אמר, "כי מה היה עושה כל אחד מאתנו היה לוקח את הצלחת, דוחף את הצלחת והיה צועק: 'שרויה, שרויה!' אבל, 'שרויה' זה רק המרה, וכבוד אב ואם זה דאורייתא.

כמה צריך באמת לשנות את הראש, לדעת בימים האלו ש'הראש' יסתדר לה באמת טוב.

מה יצא לה מליל הסדר?

אנחנו גם כל שנה מזכירים את הספור הזה, שהרב יצחק זילברשטיין ספר: "שנה אחת הייתי צריך להתארח אצל חמי - הרב אלישיב. עכשיו, ליל הסדר אצל הרב אלישיב זה לא צחוק. חדש שלם הכנתי את ליל הסדר, הכל, בהלכות, באגדות. מה לא הכנתי? את הכל באמת הכנתי.

טוב, הגנתי לליל הסדר של הרב אלישיב, מה אני אמר לה? כזה פשוט, הכי פשוט שבעולם. מה שתנו בהגדה - עושים. בלי קשיות, בלי תרועים, כלום. מה כתוב - עושים. בלי פלפולים, בלי דיושים. איך, ככה כתוב - עושים. וזהו, נמר ליל הסדר.

אני אומר לעצמי: 'אני חדש שלם מכין ליל הסדר, אין כלום?!'. טוב, אחרי הסדר, פתאום הרב אלישיב שואל אותי: 'רבי יצחק, מה יצא לה מליל הסדר?'

אומר הרב זילברשטיין: כפיתי לכל השאלות, לשאלה הזאת לא כפיתי. לזה לא היכולנתי. אמרתי לו: 'יצא לנו הרבה מאד מצות. תראה כמה מצות עשינו'.

אמר לי הרב אלישיב: "אה, אתה מחפש מצות? תלמד דף מנרא. בדרך גמרא יש לה אלה מצות. מה אתה מחפש פה מצות?" טוב, אז אני שתקתי.

ואז הסביר הרב אלישיב: "אני אגיד לך... תראה, עם ישראל היו בשיא הפסגה למעלה. כשעם ישראל באו למצרים עם יעקב אבינו, הם היו בשיא המדרגה. לאחר מכן, עם ישראל ירדו עד שאול תחתית, עד למטה, למטה. אחר כך במתן תורה הגיעו לשיא המדרגה, כמו אדם הראשון לפני החטא".

"תגיד לי", הרב אלישיב שואל, "מה זה? אנשים עולים, יורדים, עולים. מה הולך פה? ליל הסדר בא למד אותך יסוד אחד - יש מסדר לבריאה. אף אחד לא עולה, אם אלקים לא אמר שתעלה. גם אף אחד לא יורד אם אלקים לא אמר שתורד. אלקים, הוא מעלה, הוא מוריד, הוא מסדר, הוא עושה הכל. וזה העקר הגדול של ליל הסדר - תדע להכניס אמונה בלב, יש מסדר לבריאה".

"וכמדמי שמי שלא חושב על זה בגלל הסדר", הוא אמר לו, "לא יוצא ידי חובה מספיק של ליל הסדר". כי כל ליל הסדר, המהות שלו לדעת באמת, להכניס את האמונה בלב האנשים. כותרת: יש מסדר לבריאה, אתה כלום!

ואז הוא אמר את זה בנוארט, אני אומר לכם, זה פצצה, אנחנו מזכירים את זה כל שנה. אמר רבי אלעזר בן עזריה: "הרי אני כבן 70 שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדושה בן זומא".

אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני. מי זה 'אני'? בן של קדושים, עשירי לעזרא. אתה יודע מה זה עשירי לעזרא? עזרא, ראוייה הייתה התורה להנחת על ידו אלא שהקדימו משה רבנו.

טוב, אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני. אתה יודע מי 'אני'? אני נשיא ישראל בגיל 18. על מי אני נשיא ישראל? על אנשים פשוטים? מה פתאום! רבי יהושע בן חנניה, זיו החכמה, רבי עקיבא ששמו הולך מסוף העולם ועד סופו, רבן גמליאל, שמונה דורות של נשיאים. ואני, בגיל 18, נשיא

* הוא האדמו"ר הרביעי של חסידות בעלז, שאתרי שעבר את השואה, הגיע כאן לארץ. ובה את כל חסידות בעלז מתוך אחרי התרופה באירופה. קידר אב, פעם אחת הוא שבת בנהריה. והבנא סאלי אמר לרבי דוד אבוהצירא: "תלך לגור בנהריה. למה? כי אני רוצה שיש שמה צדיקים גדולים". רבי דוד נטע לנהריה, אמר לו: "אני הסתובבתי בנהריה, אין שם אפילו צדיק אחד. איך?". אמר הבנא סאלי: "כן, אבל יש צדיק אחד שעבר שמה".

כי באמת הרב אהרן רוקח כשהגיע לארץ לאחר השואה, אז הגיע אויל לחיפה אויל לעכו, אבל בשבת הוא התארח בנהריה. אמר הבנא סאלי לרבי דוד: "שמה אתה תגור. זה עשה ורשם ששהצדיק הזה הגיע לשמה".